

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י' אדר ב' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קי.

דף היומי בהלכה: מסעיף י"ג עד סעיף ט"ז.

מוסר: דבר בעיתו פרק ד' מ"ומאד אני מתפלא" עד "וגם איש תבונות".

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הדף היומי בהלכה

התרת מבוי על ידי הנחת 'קורה' בקצהו

מונחים על גבי מחיצות המבוי, הצפונית והדרומית, ובין שמונחים על דבר אחר. אבל אם הניח את הקורה מחוץ למבוי - וכגון שחיבר אותה מבחוץ לעובי המחיצות, הצפונית והדרומית - אף אם אין כל מרווח בינה למחיצות המבוי, הריהי פסולה, כיון שהקורה היא כעין תקרה, ואין דרך להניח תקרה אלא על גבי חלל המבוי.

[שו"ע שסג, יד, משנ"ב מט-נא, וביה"ל ד"ה על;

ביאורים ומוספים דרשו, 43-44; וראה משנ"ב שם, סז]

'מבוי' המוקף במחיצות משלושה צדדים, כגון במערב, צפון ודרום, ופרוץ במזרח - ניתן להתירו על ידי התקנת 'קורה' בקצה המזרחי, כדוגמת תקרה לקצה המבוי, אשר מהווה 'היָכָר' לכך שמקום זה הוא רשות היחיד; ובכך נמנע החשש שמתוך הטלטול במבוי יבואו לטלטל גם ברשות הרבים, או להעביר חפצים ממנו לרשות הרבים, ולהיפך.

ואין הקורה כשורה אלא כשמונחת בחלל המבוי - בין שראשיה

הדף היומי בהלכה

'קורה' מעוגלת - האם מתירה את המבוי?

תקרה רגילה המורכבת מטיט וכו' - יש מהראשונים שכתב (בנוגע לענין אחר) שאף אם אינה נדונה כהיכר, היא נחשבת כמחיצה מדין 'פי תקרה יורד וסותם' ומתירה את המבוי; ועל פי דבריו - יש אומרים שגם קורה שעמדה מאליה ורוחבה ארבעה טפחים מתירה את המבוי, ויש שהסתפק בדבר. וקורה העומדת בשיפוע, וקורה מעוגלת - לא נאמר בהן דין 'פי תקרה'.

[שו"ע שסג, טו, משנ"ב נג-נד, וביה"ל ד"ה פסולה; ביאורים ומוספים דרשו, 44, 46 ו47]

בהמשך לאמור: 'קורה' שעמדה מאליה, כלומר, שלא הונחה בקצה המבוי לשם התרתו, אלא למטרה אחרת, וכגון לחיזוק המחיצות - אף אם לפני כניסת השבת נקבע כי היא תשמש להתרת המבוי, הריהי פסולה; משום שבאופן זה אינה מהווה 'היָכָר' שהמקום הוא רשות היחיד (ראה לעיל).

ויש אומרים שמטעם זה גם אם רוחב הקורה הוא ארבעה טפחים או יותר, פסולה; אולם, אם הקורה חזקה וראויה להחזיק

'לחי' שאורכו ארבע אמות - היכן צריך להעמידו?

ולחי שאורכו ממזרח למערב הוא ארבע אמות או יותר, והעמידוהו באופן שאינו בולט החוצה מעבר למחיצה הצפונית, או שהעמידוהו בקו ההמשך של המחיצה הצפונית - פסול; משום שהוא נחשב כחלק מעובי המחיצה הצפונית, או כהמשכה. אך אם אורך הלחי ממזרח למערב הוא פחות מארבע אמות, אף אם מצפון לדרום יש בו יותר מארבע אמות - הריהו כשר.

[שו"ע שסג, יג, ומשנ"ב מד, מה, מז רמח; ביאורים ומוספים דרשו, 40-41]

'מבוי' המוקף במחיצות משלושה צדדים, כגון במערב, צפון ודרום, ופרוץ במזרח - ניתן להתירו על ידי העמדת 'לחי' במחיצה הצפונית (או הדרומית) בשווה לקצה המחיצה, וכן ניתן להעמיד את הלחי באופן שבולט מעט מחוץ למבוי; וכן ניתן להניחו בקו ההמשך של המחיצה הצפונית, אך באופן זה צריך שעוביו יהיה פחות מעובי המחיצה הצפונית, כדי שיהיה ניכר שהוא משמש כלחי, ולא כהמשך המחיצה.

מרבין בשמחה

שנה אחת הכל פסק. אף אחד לא הבין מה קרה. הגרב"צ פלמן כמעט ולא נגע ביין במשך הפורים, ואת ה'עד דלא ידע' קיים בדרכים אחרות. רק לאחר פטירתו התגלה הסוד...

ובטוב לבב בכל שנה ושנה. אבל לפתע, שנה אחת הכל פסק. אף אחד לא הבין מה קרה, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, אבל כך היא המציאות. דינא ד'עד דלא ידע' התקיים בדרכים אחרות, ולמעשה הגרב"צ כמעט ולא נגע ביין במשך הפורים. לאחר פטירתו התגלה הסוד. הרבנית פלשניצקי, אחותו של הגרב"צ, סיפרה ששנה אחת לאחר פורים חשש שמא בשעה שהיה מבוסס בפורים אמר איזה משפט שמישהו היה שיכול להיפגע מכך. מיד כשהתעורר החשד בלבו, רץ לביתו של אותו אדם וביקש ממנו מחילה שח"ו לא התכוון בשום צורה לפגוע או לצערו במשפט הזה. אותו אדם מחל מיד בלב שלם ולא הקפיד על כך מאומה, אבל הגרב"צ אמר: אם היין יכול לגרום לחשש של פגיעה באיזה אדם, הכל לא שווה מאומה, ומאותו רגע החליט שמכאן ולהבא יותר אינו משתכר בפורים. אי אפשר לקיים את מצוות עד דלא ידע ביין כאשר יש חשש שזה יביא לאיזה אדם שבעולם צער, וכך עשה עד סוף ימיו.

(שלמים מציון)

בשנים קדמוניות היה מנהגו של הגרב"צ פלמן זצ"ל בפורים לקיים את ההלכה של 'חייב איניש לבסומי' כפשוטה. מיד אחרי מנחה גדולה התחיל בשמחת פורים לשתות יין יותר מהרגלו, והשמחה רבתה עד מאוד - עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי; וכידוע נכנס יין יצא סוד, ואלו שכל מהותם הוא בבחינת סוד, שחיים בעולם פנימי שכולו עבודת ה' יתברך ואהבתו, הרי כאשר נכנס יין מתגלה הסוד במלוא הודו והדרו. כך היה אצל הגרב"צ, כאשר נכנס יין יצא הסוד, והתחיל לחזור בעל פה על ספר 'נפש החיים' שער ד' ועל קטעים שלמים מספר 'ראשית חכמה' ועוד, הרבה ספרי יראה יצאו שגורים על לשונו מילה במילה, והיו תלמידיו שומעי שיעוריו עולים לביתו לראות את הפלא הנשגב הזה, כמה פנימיות של יראה ואהבה טמונים בתוך האדם הגדול הזה.

לאחר מכן היה נוסע עם המשפחה לבית הוריו בתל אביב, ושם היו הגרב"צ ובן דודו הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל מתפלפלים בעת משתה היין בדברי תורה ואגדה, וכל אחד מוסיף ידיעות מכל חלקי התורה כולה, וכולם יושבים ונהנים מהמחזה הזה, והשתיה כדת - כדת של תורה. כך היו ימי הפורים נזכרים ונעשים בשמחה

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

ילד בן עשר, כומר בן שלושים, כל הזמן מתווכחים. אומר הכומר: "למה אצלכם קוברים עם תכריכים, עם פיג'מה? תראה אצלנו, שמים לו כובע, עניבה, עט פרקר. שולחים אותו כמו בן אדם!"

הרב מיכאל לסרי שליט"א עם צרור מעשיות וחיוכים לכבוד פורים

חצוצרות, כל הדרך תופים... תענוג". אומר לו הילד: "הלוויות שלנו לא מוצאות חן בעיניך? גם בעיני זה לא מוצא חן, שלא יהיו אף פעם לוויית. אבל הלוויות שלכם עם החצוצרות, תענוג לראות את זה, ארבעים-חמישים כאלו, תענוג... כמה שיותר". אמר לו הילד: "עכשיו אני רוצה לשאול אותך שאלה: מה העבודה הכי קלה בעולם?" - אמר לו הכומר: "אני לא יודע". אמר לו: "להיות כומר כמורך, זו העבודה הכי קלה בעולם". - "למה?" - "איזה כיף לך, אתה בא כל בוקר לעבודה, רואה את בעל הבית שלך תלוי, אין מי שיאמר לך מה תעשה ומה תפעל..."

קוראים יקרים. לא כתוב משנכנס אב מפסיקים לשמוח. יהודי אסור לו להיות עצוב כל השנה כולה. משנכנס אדר מרבין ומשנכנס אב ממעטין, אבל לא מפסיקים. אין מצב כזה שיהודי יהיה עצוב. לכן כעת מרבין בשמחה, להזכיר לך שכל השנה צריך להיות שמח, רק באדר צריך להרבות בשמחה. עד מתי? עד חודש אב, אז ממעטין. אבל כל החודשים האלה תמיד להיות בשמחה. למה? כי לגלות את הקב"ה בהסתרה, זו השמחה הכי גדולה בעולם. יהי רצון שתמיד נגלה את הקב"ה בחיים הפרטיים שלנו ואז תמיד נהיה במצב של מגילת אסתר, לגלות את מה שנסתר, ותמיד נהיה בשמחה ולא ניתן לעצב להיכנס אלינו.

ידוע שהגה"ק רבי יונתן אייבשיץ צוק"ל בילדותו היה שובב! ואני מודיע לכל ההורים היקרים: ילדים שובבים - לא מתייאשים מהם, הם עשויים להיות גדולי עולם! רק עם קצת סבלנות ואהבה ואחוה שלום ורעות. רבי יהונתן אייבשיץ, היה שובב, אבל בסופו של דבר הוא נהיה גדול בישראל.

מה הייתה השובבות? היה כל הזמן מתווכח עם הכומר. ילד בן עשר, כומר בן שלושים, תמיד מתווכחים. אומר לו הכומר: "תגיד לי, למה בבית הכנסת שלכם כל הזמן צועקים 'אמן יהא שמיה רבא'? בא תראה אצלנו, הכל בשקט מוחלט". אמר לו: "אנחנו צריכים לצעוק, אתה יודע למה? כי האלוקים שלנו בשמים, שישמע אותנו. שלכם תלוי על הקיר, למה לצעוק? הוא פה!"

אומר לו הכומר: "למה אצלכם כשאתם קוברים אדם, קוברים אותו עם תכריכים, עם פיג'מה. ככה שולחים אדם למוות? בא תראה אצלנו, הנוצרים, שמים לו כובע, עניבה, עט פרקר... שולחים אותו כמו בן אדם". אומר לו הילד: "בטח, כי אצלכם, אם הוא הולך הוא לעולם לא יחזור, אז לא תשלח אותו עם ציוד? לא יפה. אצלנו, בן אדם מת בלילה ומשיח בא בבוקר, הוא צריך לקום, אז מה הוא צריך ללילה? פיג'מה!".

אומר לו הכומר: "יש משהו שלא מוצא חן בעיני הלוויות שלכם. כל הזמן בוכים, הולכים ובוכים. אצלנו הלוויות עם

(פורסם בגיליון 'במה' מס' 33)

הוציא הגוי סכין גדולה והזהירו, שאם לא יאכל וישתה מבשרו ויינו - יהרגהו. בלית ברירה אכל ושתה והתענג היהודי על הסעודה. לפתע חזר בו הגוי, וביקש מחילה, נענה היהודי: "אינני מוחל לך שלא נתת לי לסיים את הסעודה..."

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על פורים

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

ילדי משפחת רייכמן הגיעו עם משלוח מנות לבית משפחת גניץ, אך אף אחד לא היה בבית והמשלוח הושאר ליד הדלת - האם הרייכמנים יצאו ידי חובה?

גם שאלה זו, כמו עוד רבות, תלויה בשתי הדעות העיקריות על טעמה של מצות משלוח מנות קטעים מתוך מאמר מקיף ומחכים מאת הרב"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

לקבלם או שמחל לנו על המשלוח, יצאנו ידי חובה, וכתב החתם סופר (או"ח קצ"ו) שהכרעת הרמ"א תלויה בטעמי המצוה: אם טעם המצוה הוא כדי להרבות אהבה ורעות בין החברים, אם כן כיון שהשולח הראה לחברו שהוא אוהבו בכך ששלח לו משלוח מנות, וחברו ראה ששלח לו והוא שמח על כך, רק שאינו רוצה לקבל את המשלוח מכל סיבה שתהיה, ולא מחמת שנהא - יצא ידי חובה. אך אם טעם המצוה משום ריבוי סעודת פורים, אם כן, כל שחברו לא קיבל את המשלוח, לא יצא ידי חובה.

ואמנם, אם המקבל לא רוצה לקבל את המשלוח משום שהוא כועס על השולח, משמעות דברי החתם סופר שלא נצא ידי חובה, כיון שמצות משלוח מנות מתקיימת בריבוי האחוה והשמחה בין שני הצדדים ולא רק כשצד אחד שולח והצד השני אינו מוכן לקבל את המשלוח (וראו בענין זה בספר שלמי תודה להגר"צ פלמן זצ"ל, סימן כ"ז).

ב. כאשר המקבל אינו יודע מי שלח

כאשר שלחנו משלוח מנות, אך אלו שקיבלו אותו לא הצליחו לדעת ממי המשלוח הגיע, האם ממשפחת פוירשטיק או ממשפחת מאושר, ממשפחת דולינג או ממשפחת פורת - כתב הכתב סופר (או"ח סימן קמ"א וכך כתבו בספרים נוספים), שלפי טעמו של התרומת הדשן, יצאנו ידי חובת המצוה, משום שסוף סוף יש להם כעת עוד אוכל לסעודה. אך לפי הטעם שהמשלוחים נועדו להוסיף אהבה ואחוה בין השולחים והמקבלים, אם כן לא יצאנו ידי חובה, שהרי המקבלים כלל אינם יודעים ממי הגיע המשלוח. מסתבר שאם שלחנו משלוח מנות והמקבל לא היה בבית, והנחנו לו את המשלוח ליד הדלת וכתבנו על פתק את השם שלנו, כדי שיידע מי שלח לו את המשלוח - אזי אם המקבלים שבו הביתה בפורים עצמו, בוודאי שיצאנו ידי חובה, שהרי הם קיבלו את המשלוח בפורים ושמחו בו ובנו בפורים עצמו. אך אם הם שבו הביתה רק במוצאי פורים, נמצא שהם לא נהנו מכך לריבוי סעודתם והם גם הרבו בשמחתם רק לאחר הפורים ולא בפורים עצמו. ואכן, שמחתי לראות שכך כתב גם הגר"צ פלמן זצ"ל בספרו שלמי תודה.

ג. משלוח מבן עיר לבן כרך ולהיפך

שאלה מעשית מאוד, הנוגעת לרבים מאיתנו: אנחנו גרים

משפחת רייכמן שלחה משלוח מנות לשכנים היקרים משפחת גניץ, אך משפחת גניץ לא היתה בבית ולכן הניחו ילדי משפחת רייכמן את המשלוח ליד הדלת. האם יצאו ידי חובת משלוח מנות? משפחת אזולאי שלחה מנות למשפחת ויספיש, אך מרוב בלבול וריבוי משלוחים לא נודע מי שלח אליהם והמשלוח נותר כמשלוח אלמוני, בעילום שם. האם משפחת אזולאי יצאה ידי חובת משלוח מנות?

שלחנו את הזאטוטים שלנו לשלוח משלוח מנות למשפחת יאסייב, אך הם הביאו אותו בטעות למשפחת אלחריזי. האם יצאנו ידי חובה? משפחת בן נעים תשלח משלוח מנות למשפחת לוי, אך משפחת לוי תסרב בתוקף לקבל מהם משלוח מנות. האם משפחת בן נעים יצאה ידי חובה או לא?

כל לומד תורה והלכה יכול לערוך לעצמו רשימת תהיות, ספיקות ונידונים בענייני משלוח מנות, ולפתור אותם באמצעות בדיקת שני הטעמים העיקריים במצוות משלוח מנות. ואלו הן: א) לדברי ה"תרומת הדשן" (סימן קי"א) תיקנו מרדכי ואסתר את מצוות משלוח מנות כדי שיהיה לכל המשפחות בישראל סעודת פורים בשפע ובהרווחה וכך יוכלו לשמוח ולשוש, בשמחה ובטוב לבב. ומכיון שלא רצו לבייש את הנצרכים, שאין להם סעודת פורים בשפע ובהרווחה, תיקנו לשלוח משלוחי מנות לכולם, לעשירים ולעניים כאחד. טעם התרומת הדשן הובא גם בלבוש, וכן משמעות לשון הרמב"ם: "כיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר... וכן חייב אדם לשלוח שתי מנות". הרי שצירף את הלכות משלוח המנות בתוך הלכות סעודת הפורים, ושייך הוא לסעודה עצמה.

ב) רבנו רבי שלמה אלקבץ זצ"ל, מחבר השיר 'לכה דודי', בספרו 'מנות הלוי', חידש שטעם מצוות משלוח מנות הוא כדי להרבות באהבה ואחוה, שלום ורעות, אל מול דברי המן הרשע שאמר שעם ישראל הינו "עם מפוזר ומפורד", שאינו מאוחד זה עם זה ויש בו פירוד לבבות.

נזכיר על קצה המזלג כמה מהשאלות התלויות בשני הטעמים הנ"ל:

א. כאשר המקבל מסרב לקבל את המשלוח

הרמ"א כותב שאם שלחנו מנות למישהו ואותו אדם סירב

עורך סעודת פורים, לא יצא. אך לפי טעמו של רבי שלמה אלקבץ, שהמצוה נועדה להרבות אהבה ורעות, מדוע צריך שגם מקבל המשלוח יחגוג ביום זה פורים. הלא סוף סוף הנותן מרבה רעות ושמח עם אוהביו?! וכותב הגרב"צ פלמן שאולי דוקא אם נותנים משלוח מנות למי שגם אצלו היום פורים, כשהשניים מרבים ברעות ובאהבה זה עם זה יחד ביום הפורים עצמו, יוצאים ידי חובה, אך אין ענין להרבות רעות ואהבה עם אנשים שאצלם היום אינו פורים. כן, ברור שיש ענין להרבות רעות בין כל היהודים בכל ימות השנה, אך לא יוצאים בכך ידי חובת משלוח מנות...

ד. משלוח מנות מעליב

'משכיל' אחד שלח להמלבי"ם עוגה בדמות 'דבר אחר', כ"משלוח מנות". החזיר לו המלבי"ם כתשורה את תמונתו שלו והוסיף פתק, בו כתב לאותו משכיל: "אתה שלחת לי את תמונתך, תמונת החזיר, ואני שולח לך את תמונת..."

לכאורה, לפי הטעם ששולחים משלוח מנות כדי להגביר אהבה, בוודאי שבמשלוח מנות משפיל ומעליב לא מתקיימת המצוה, אך אולי גם לטעם השני, ששולחים כדי שיהיה עוד מזון בסעודת הפורים, יתכן שבשליחת דבר מעליב לא יוצאים ידי חובה. כי למרות שהוסיף לו בצרכי הסעודה, עדיין ביזה אותו.

באלעד, אך אנו רוצים לשלוח משלוח מנות מעולים וססגוניים לקרובי משפחתנו המתגוררים בירושלים. וכן להיפך, חבר ירושלמי רוצה לשלוח לנו משלוח מנות. האם כשבן עיר, שאצלו חוגגים היום פורים, שולח משלוח מנות ביום "ד לבן כרך שאצלו חוגגים פורים רק מחר, יוצא ידי חובת המצווה? והאם בן כרך ירושלמי ששולח אל בן עיר אלעדי משלוח מנות בשושן פורים, כשאצלנו בעיר כבר מקפלים את התחפושות ומנסים להתאושש מאירועי אמש, הוא יוצא ידי חובה?

מין החזו"א זצ"ל הורה שצריך לשלוח מנות למי שאצלו פורים באותו היום בו מקבל הוא את משלוח המנות. גם מין הגאון רבי מאיר שמחה מדוינסק זצ"ל, בעל ה"אור שמח", כותב ש"נראה בעיני שאם שולח מנות לחברו ביום "ד למרחוק, כשלא יבוא לחברו עד למחר, אף אם חברו הוא בן ט"ו - לא יצא. ועוד נראה לי, שמשלוח מנות דווקא למי שהוא מחויב כמותו בשמחת היום, בני "ד לבני ט"ו ובני ט"ו לבני ט"ו, וזה פשוט".

הגרב"צ פלמן זצ"ל דן בעניין וכותב שלכאורה, לפי טעם ה"תרומת הדשן" שמצוות משלוח מנות נועדה להרבות ולסייע לצרכי הסעודה, אם כן מסתבר מאוד שהמשלוח תלוי במי שמקבל אותו, ומכיון שאצל המקבל אין זה פורים היום והוא אינו

הש"ת היומי

האם צריך להקפיד לרכוש מגילה דווקא מסופר שנבחן על הלכות סת"ם וקיבל תעודת סמיכה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שמגילה שמיעוטה נעשה ע"י חק תוכות - רק בדיעבד כשרה, ובנוסף, השערי תשובה שם הביא שלדעת הקרבן נתנאל אם כתב בפסול גרע מהשמיט פסוקים, וביאר שהדבר תלוי במחלוקת ראשונים. ושאלתי את מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א, ואמר שיש לחזור אחר מגילה שנכתבה מסופר מומחה שקיבל תעודה, והוסיף שמגילה שמחק בה אותיות באופן הנחשב "חק תוכות" - בוודאי אינה נחשבת מהודרת.

שאלה: האם אפשר לקנות מגילה מסופר שלא נבחן על הלכות סת"ם? שהרי מגילה נחשבת כשרה אפילו השמיט בה הסופר כמה פסוקים; וכן אם נדבקו בה אותיות והפרידן באופן שע"פ הלכה נחשב "חק תוכות" - כתב המשנ"ב (סי' תרצ"א סק"ו) שכשרה, כל עוד שרוב המגילה נעשה כראוי, וכמו שכשרה אם השמיט בה כמה פסוקים לגמרי.

תשובה: יש לקנות מגילה רק מסופר שקיבל תעודת סמיכה לאחר שלמד ונבחן על הלכות סת"ם, וזאת כיוון שהמשנ"ב כתב

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מיד בתום השנה התגלה מרן הגר"י אדלשטיין זצ"ל לאברך בחלומו: "עליך ללכת לפייס את ת"ח פלוני, תיגש לבני צבי יהודה שיסדר לך את הפיוס עמו"

מעשה מופלא עם מסר אקטואלי במיוחד: רבני הפורים, הזהרו בדבריכם

ברורה, ואף נקב בשמו של הת"ח, הוא מבקש שאעשה עבורו את הפיוס. הוא הוסיף וציין שאין הוא זוכר כלל על מה היה מדובר, ובמה פגע בת"ח".

הגרצ"י ניגש אל הת"ח וביקש שיסלח לאותו אברך על מה שפגע בו. גם הת"ח ההוא פתח עיניים תמהות, ולא זכר במה פגעו בו. רק לאחר מאמצים ניכרים והעלאת זכרונות מן העבר, נזכר הת"ח שחולם החלום דיבר אליו שלא בכבוד. וכמובן, אמר שהוא מוחל וסולח על כך. "ומה היתה התוצאה? - תשעה חודשים וחצי לאחר מכן נולד בן לאותו אברך!".

מוסיף הגרצ"י שליט"א ומספר: "כאשר סיפרתי זאת בשיעור שאני מוסר ברמת השרון, היו הבעלי-בתים המומים למשמע הדברים, ומיד ניגשו לבקש סליחה איש מרעהו. ועשו זאת מתוך רצינות רבה!" הגרצ"י מציין עוד: "אבא זצ"ל הרגיש אחריות ומחויבות לת"ח ההוא, שהרי בחייו הוא הורה לו שלא יעשה מאומה והכל יבוא בדרך טבעית, וכיון שלא היה שייך שיגיע לפתרון בכוחות עצמו, והראיה - שלא הוא ולא הנפגע זכרו שהיתה בכלל איזושהי פגיעה - לכן התגלה אליו אבא בחלום והורה לו את אשר יעשה".

(ע"פ 'קול ברמה' - ביטאונה של רמת אלחנן, אדר ב' תשע"ט)

מדי שנה לקראת ימי הפורים חוזרים ומעוררים על החובה להישמר - גם בתוך השמחה הגדולה - מכל סרך של פגיעה ביהודי ומכל שמץ פגיעה בכבוד תלמידי חכמים. המעשה דלהלן, שהתרחש לאחר פטירת מרן הגר"י אדלשטיין זצ"ל וסופר על ידי בנו הגאון רבי צבי יהודה שליט"א, מעניק לנו המחשה נוספת לחומרת הפגיעה ביהודי, אפילו בדיבור בעלמא ואפילו רק שלא בדרך כבוד!

אברך ת"ח שבמשפחתו נוצרה הפסקה ארוכה בלידת הילדים, פנה בצר לו אל רבו הגר"י זצ"ל, עוד בחיי-חיותו, ושאל מה לעשות. מספר פעמים שאלו על כך, ורבי יעקב השיב לו תמיד בסגנון אחיד, ואמר: "אל תעשה שום דבר, הדברים יסתדרו באופן טבעי!" כתלמיד נאמן, ציית הת"ח לרבו, אבל הישועה התמהמהה מלהגיע. והנה, בלילה אחד מתגלה אליו מרן הגר"י בחלומו. "היה זה מיד בתום השנה", מספר הבן, הגאון רבי צבי יהודה שליט"א. "אבא אמר לו בחלום שיילך לפייס את ת"ח פלוני! וכיצד אני יודע את כל זאת? - כי אבא הוסיף ואמר לו בחלום: תיגש לבני צבי יהודה שיסדר לך את הפיוס עם הת"ח.

"האברך ניגש אליי", ממשיך לספר הגרצ"י, "ואמר שבאופן אישי אין הוא מאמין בחלומות, אבל כיון שאבי אמר זאת בצורה

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

שנה אחת באמצע הטיש אצל הגה"ק מסאטמאר זי"ע, עלה ר' יוס'ל-גבאי על השולחן, ולאחר שקיבל רשות מהרבי החל לחקות את תנועותיו במיומנות. הקהל נהנה מאוד, אבל הרבי החל בוכה...

"חוששני מאוד שמא גם 'יואליש' עצמו מחקה את 'יואליש'"

של הרבי, נכנסו בלבו הרהורי חרטה, שמא לא עשה כהוגן בהצגה שכזו, ואולי התערב בה שמץ של 'עזות פנים'... בהתלוותו אל הרבי בדרכם לביתו נאוה קודש, השיח את אשר על לבו, שהוא נבון ומסופק אם נהג כהוגן, שאף כי שאל את רשותו של הרבי בטרם עלה להציג, שמא ואולי פגע בכבודו של הרבי?

אך הרבי הקוה"ט ביטל תיכף את חששותיו במחי יד, ובבת שחוק על שפתי קדשו אמר: הן אמנם 'מחקה' אתה את 'יואליש' מצוין! - אך אני כשלעצמי בכיתי על כך, משום שחוששני מאוד שמא גם 'יואליש' עצמו מחקה את 'יואליש'... [יואליש מאכט נאך יואליש]. דהיינו, שלאחר שפעם אחת התפללתי וערכתי השולחן כך בתנועות והפעולות הללו, כפי שהצגת עתה בטיש, הרי אני ממשיך ומתפלל ועורך השולחן באותן ופעולות... ושמא אין זאת אלא 'חיקוי' כמצות אנשים מלומדה, מאחר שהורגלתי כך להתפלל וכו', אבל אין זה בשלמות האמת, רק 'יואליש מחקה את יואליש' תמיד, והריני עדיין רחוק מן האמת!... - ועל דא ודאי קא בכינא! ומי יבוא בסוד קדושים, שהכתוב מעיד בהם (תהלים ג, ג) "וסביבו נשערה מאוד", בודקים ומחפשים בדקי לבבם, ומחשבים חשבון נפשם תמיד כיצד להתהלך לפני האלקים בתמימות ובלבב שלם.

(מתוך גיליון 'טיב הקהילה' ויקרא תשע"ט)

יום הפורים במחיצת קדשו של מרן הרה"ק בעל 'יואל משה' מסאטמאר זצוק"ל, היה נחגג תמיד בשמחה עילאה. כטוב לב המלך ביין, היו נשפכים מפי קדשו חידושים נפלאים ומאירים בהלכה באגדה ובדרוש, כדרכו בקודש לשוט באהבים בכל מקצועות התורה, לצד ברכות וישועות רבות שהרעיף על ראשי עם הקודש בשמחת היום.

בעת 'משתה היין' ברוב עם בחצר הקודש סאטמאר, היו משמחים את ישראל קדושים בכל המנהגים המקובלים, הן במינוי 'פורים רב' כדת וכדין, ובהעמדת 'בדחן' [גראמער] שיחרוז ברון שיר ושבח של אותו פורים רב, וכן בעריכת 'פורים שפיל' לכבודו של יום, כל שנה לפי עניינה ואופייה.

שנה אחת באמצע הטיש, בתוקף שמחת פורים הגדולה, עלה תלמידו הנאמן המשב"ק הרה"ח רבי יוסף אשכנזי זצ"ל על שולחן הקודש, ולאחר שקיבל את רשותו של הרבי, החל בחכמה ומיומנות מיוחדת 'לחקות' [נאך מאכען] את פעולותיו ותנועותיו של הרבי הק' בעצמו בתפילותיו ובלמודו ובעריכת השולחנות וכדומה... כאשר ברוב דבקו וקרבתו לרבו היה בקי בהם היטב, וכך היתה זו 'הצגה' מושלמת...

הקהל כולו נהנה מן ה'קונץ' הנאה, לכבוד שמחת פורים. אך הרבי הקדוש, החל בוכה מאין הפוגות לנוכח ה'הצגה' היפה והמשובחת של ר' יוס'ל... כראות ר' יוס'ל-גבאי את בכיותיו הרבות

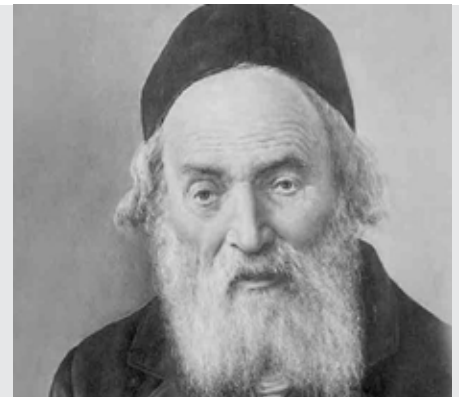
חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

האם מותר לאדם לדבר לשון הרע על עצמו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

על עצמו, וכעין המעשה הנ"ל עם ה'חפץ חיים', לבין אופן שהוא יודע שמספר על עצמו, שאז מותר.

ונידון נוסף: האם מועילה נתינת רשות לשני לספר עליו לשון הרע? ה'חפץ חיים' כתב לעיל שאינו מועיל, וב'שיחות חפץ חיים' מובא שאמר שאסור לדבר לשון הרע אפילו על אדם שידוע שאינו מקפיד אם ידברו עליו, וכפי שמוכח ממרים שסיפרה על משה רבנו, וכן דעת הגר"מ פיינשטיין. מאידך, הגר"ש דבליצקי הביא את המסופר על רבי זונדל סלנטר, שהיה מעמיד אנשים מיוחדים שישתדלו למעט דמותו בעיני הבריות בכל מקום שישמעו שמדברים בשבחו, ומוכח שלדעתו מועילה נתינת רשות לדבר גנות על עצמו. אך הביא עוד מספר 'משפטי בני אדם' שהסיק להלכה שבלשון הרע של דברי גנאי וזלזול לא מועילה רשות להתיר, אבל לשון הרע של שלילת המעלות, נראה שמועילה נתינת רשות.

עוד יש לציין שכל הנאמר הוא לענין איסור לשון הרע, אבל לספר על חטאיו לאחרים [אם אין תועלת בכך], כבר כתב הרמב"ם שעזות פנים היא [שמראה בכך שאינו מתבייש בהם].

בסעיף ה' כתב ה'חפץ חיים' שאדם שמספר לשון הרע על עצמו ועל חברו יחד, מותר להאמין רק לגבי מה שמספר על עצמו ולא למה שמספר על חברו [ואפילו כשמדובר על מעשה אחד, מחלקים את נאמנותו ומאמינים לו רק במה שנוגע כלפיו - ביאורים ומוספים].

בנוגע לסעיף זה מעלים ב'ביאורים ומוספים' נידון מעניין - האם מותר לאדם לדבר לשון הרע על עצמו? ידוע המעשה עם ה'חפץ חיים' שבדרכו לראדין ברכבת ישב לידו אדם שלא הכירו ודיבר בשבחו של ה'חפץ חיים', ורבנו ביטל את דבריו, והלה כעס עליו ומחה בו, ולאחר שהגיעו לראדין וראה על מי כעס, ביקש את סליחתו, ואמר לו ה'חפץ חיים' כי הוא חייב לו תודה על שבזכותו למד שאסור לאדם לדבר לשון הרע אפילו על עצמו. מאידך, לעיל הביא ה'חפץ חיים' את דברי חז"ל על הפסוק (ישעיה ו ה) "כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב", שאמר הקב"ה לישעיה הנביא שעל עצמו רשאי לומר דברי גנאי אך לא על אחרים, וכתב הגר"נ קרליץ כי משמע מכך שמותר לומר דברי גנאי על עצמו, וראה בביאורים ומוספים שהביאו דעות שונות בזה, ויש שחילקו בין אופן שהשומע אינו יודע שהמספר מספר